

ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU C

Uvod

U današnjoj 4. nedjelji kroz godinu C, pred nama je *poziv i misija* proroka Jeremije, koji je u liturgiji pralik poziva i misije Krista Gospodina, ali i svakog kršćanina. Biti kršćanin, znači biti čovjek. A biti kršćanin: to je u temeljnoj strukturi *zvanje*. Po samom stvaranju, čovjek je dobio od Boga *zvanje, biti čovjekom*. Prorok Jeremija je od Boga dobio zadatak: *zvanje, biti prorokom*. No ima u povijesti spasenja važnih poziva koje je Bog upućivao određenim, posebnim ljudima. Primjer su: Abraham, Mojsije, Pavao, ali i drugi... To su veliki Božji pozvanici kojima je Bog odredio njihov životni put – put bez kojih bi povijest Božjega naroda bila drugačija. Njihov rad među ljudima uvijek je bio skopčan s teškoćama. Pogotovo kad je riječ o širenju neke poruke koja preobražava čovjeka. To su već uočili i iskusili starozavjetni proroci. Bog ih je u takvim teškim trenucima iskušenja hrabrio i davao im svoju snagu. Ali, pored njih odabranih i svaki čovjek, a pogotovo svaki kršćanin ima svoje temeljno *zvanje*. Tu se ne misli direktno na neku životnu profesiju, stručno zanimanje, premda i to spada u okvir toga temeljnoga zvanja. Na temelju samoga STVARANJA, svaki čovjek ima *zvanje biti čovjekom*. A na temelju KRSTA, svaki kršćanin ima *zvanje biti kršćaninom*. Uz Božju pomoć, mladenačka sklonost, svjesni odabir kršćanske razboritosti i savjesti, svakom čovjeku određuje neku temeljnu životnu stručnu profesiju, neko zanimanje. U sklopu toga, svaki je pozvan da tu svoju profesiju i zanimanje živi kao čovjek i kao kršćanin. Uz svoju profesiju, kršćani se i danas, trebaju staviti u službu svijeta pa prenositi i poruku *evanđelja*. U takvom pothvatu kršćani nailaze na mnoge teškoće, pa i na nerazumijevanje same svoje braće kršćana. Krist nam daje primjer kako to prebroditi. To je njegova ljubav prema Bogu i ljudima koja sve podnosi. Kršćanin zna da nije sam. „Postojim u Božjoj zamisli, dakle – jesam!“ (B.D.)

Najava

Prvo Kristovo osporavanje. Isus nastupa u Nazaretu i to pred delikatnom publikom: pred svojim sumještanima, poznanicima i daljnjom rodbinom. Početak njegova nastupa teče uspješno. Pozorno ga slušaju i svi su zadovoljni. Očekuje se puni uspjeh. Isus sebe proglašava Mesijom, Božjim pomazanikom. A onda kad su to čuli i shvatili, nastaje potpuni obrat, ljutnja. Što si on to umišlja? Tko je on? Mi ga poznajemo? Završetak je skoro tragičan, ali Isus odlazi i ništa ga neće zaustaviti u njegovu poslanju. Tužno je, jer ga njegovi ne primiše!

Tumačenje čitanja

Prvo čitanje (Jr 1, 4-5. 17-19)

Prorok Jeremija rođen je oko 650. god. pr. Kr., u jednoj svećeničkoj obitelji u blizini Jeruzalema u mjestu Anatotu. Pripadao je Benjaminovu plemenu. Uz njegovo ime vežu se riječi: „Jahve ga je podigao.“ Kao sin svećenika nije se opredijelio za svećenički poziv. Nije se ni oženio, ni zasnovaob obitelj. To je već bio znak da mu je u životu određeno nešto drugo. A to drugo bilo je, Božji poziv u *proroke*. Pozvan je za proroka vrlo mlad (Jr 1, 6-7). Kao godina njegova poziva općenito se prihvaća 627. pr. Kr., u vrijeme vladavine kralja Jošije. Bio je mlad, nježan i osjećajan. Imao je nježnu dušu za ljubav, a bio je od Boga poslan da „*čupa i sadi, ruši i gradi*“ (1,10) i trebao je proricati iznad svega *nesreću* svoga naroda (20,8). Živio je u vrlo teškom povijesnom razdoblju za njegov narod. 587. doživio je razaranje Jeruzalema i njegova Hrama od Babilonaca. Zbog svojih grubih proročkih riječi bio je neshvaćen i napadan od *svojih*. Djelovao je do 580. pr. Kr., kada je od svojih sunarodnjaka bio prisiljen na odlazak u Egipat, gdje je i umro. U današnjem **1. čitanju**, iz Knjige proroka

Jeremije iz Prvog poglavlja: „U dane Jošije – Poziv Jeremijin.“ Jeremija izjavljuje kako je za vladavine kralja Jošije (626. god. pr. Kr.) duboko osjetio proročki poziv. To je njemu bio znak da je Bog na njega mislio i prije nego se rodio. Čuje Božji glas: „*Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh; prije nego što iz krila majčina izađe, ja te posvetih, za proroka svim narodima...*“ Tim pozivom nije se odmah oduševio. Bio je mlad, neiskusni i uplašen. Slutio je kako će se zamjeriti svećenicima, kraljevima i narodu, jer će im se kao pravi prorok morati suprotstavljati, budući da većina njih uvijek traži osobne interese, a ne pravednost. Jahve, Bog ga hrabri i otklanja njegov strah riječima: „*Ja sam s tobom da te (uvijek) izbavim.*“ Duh Božji ga je hrabrio i unosio u njega pouzdanje da, neće biti napušten i od nikoga zauvijek pobijeđen. I Jeremija je prihvatio Božji poziv. Glavni naglasak stavljao je na *obraćenje sebe i ljudskih srca* svojih sunarodnjaka. Jahve, Bog mu pri pozivu reče: „*Danas te, evo postavljam kao grad utvrđen, kao stup željezni...protiv kraljeva i knezova judejskih, svećenika i naroda ove zemlje. I borit će se s tobom, al' te neće nadvladati, jer ja sam s tobom da te izbavim.*“ Takav Božji POZVANIK bio je prorok Jeremija, a onaj jedini i pravi bio je sam Gospodin Isus Krist kojemu je Jeremija bio tek pralik. Jeremijin *poziv i misija* bio je PROROK Božji!

Psalam (Ps 71, 1-6b. 15ab. 17)

Psalam 71 ima naslov „Molitva starca.“ Psalam je ispjevan iz bolne situacije progonjena i neprihvaćena Božjeg poslanika. Progonjeni i odbačeni čovjek pokorava se samo Božjoj riječi. On se pouzdaje u Boga i ostaje siguran, unatoč svim protivljenjima: *Tebi se Gospodine, utječem, ne daj da se ikada postidim!*“ Progonjeni pjeva, moli i vapi. Ostaje mu samo Bog kad su mu svi okrenuli 'leđa.' „*U pravdi me svojoj spasi i izbavi...jer ti si stijena i utvrda moja. Bože moj, istrгни me iz ruke zlotvora.*“ Ovaj Psalam se može sagledati i iz Isusove situacije današnjeg Lukina evanđelja: evo, on se susreće s prvim velikim neuspjehom, u vlastitom zavičaju. „*Gospodine, uzdanje od moje mladosti!...ti si mi zaštita od majčina krila.*“ Ove riječi Psalma izvrsno pristaju u svakom bolnom trenutku Crkve i svakog čovjeka. „*Bog – učitelj moj od mladosti!*“ Kakva li životnog ideala! Dragi mladi prihvatite ovog Učitelja, jer vas On nikada neće napustiti! A mi stariji (stari), još se uvijek možemo upisati u njegovu školu. (Kaže pater Duda).

Drugo čitanje (1Kor 13, 4-13)

Poglavlje 13. prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima, je čuveni „Hvalospjev ljubavi.“ Pavao želi pokazati koji je put najizvršniji u našem životu: to je PUT LJUBAVI! Himan ljubavi, bez dvojbe, je vrhunac apostolskog pisanja. On zauzima posebno mjesto. O njemu ne treba puno raspravljati, nego ga samo čitati – pročitati i pustiti, *srcu i mislima* da u njemu uživaju. Hvalospjev ljubavi se može podijeliti na 3 dijela: **1.** (1Kor 13,1-3): bez ljubavi sve je ništa! **2.** (1Kor 13,4-7): temeljne značajke ljubavi. **3.** (1Kor 13,8-13): ljubav je dar konačnog ispunjenja i savršenstva i ona premošćuje napetost između *sada i nekoć* (prošlosti i budućnosti). U današnjem **2. čitanju**, apostol Pavao nam recitira svoj „Hvalospjev ljubavi:“ „*Ljubav je velikodušna, dobrotiva je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nikad ne prestaje.*“ Ljubav, dakle, iznad svega. Umuknut će spoznaje, jezici, znanje, umuknut će SVE, a ostaju samo: *vjera, ufanje i ljubav – to troje – ali najveća je među njima ljubav.*“ U sklopu čitanja ove nedjelje čut ćemo sveopći poziv svakog kršćanina, svakog čovjeka: ljubiti Boga i bližnjega, ovako ljubiti kako nas uči Pavao. Gdje god živimo ili radimo ili trpimo, stvoreni smo za takvu opću i herojsku ljubav. **SUMARNO:** pred Bogom bez ljubavi sve je ništa; dolaskom ispunjenja ljubav ne prestaje, nego ostaje. Ljubav se predstavlja znakovima prepoznavanja. **2** su pozitivna: ljubav je *velikodušna* i *dobrotiva*. Zatim slijedi **8** znakova u negativnom obliku: *ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne nadima se, nije nepristojna, ne traži*

svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo, ne raduje se nepravdi. I na kraju 5 pozitivnih znakova: ljubav se raduje istini, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. To je razlog zašto se teži za ljubavlju – to je put kojim treba ići. Samo je pitanje, koliko je možemo imati i dati.

Evangelje (Lk 4, 21-30)

Čitanje svetog Evangelja po Luki

U ono vrijeme: Isus progovori u sinagogi: „*Danas se ispunilo Pismo što vam još odzvanja u ušima.*“ I svi su mu povlađivali i divili se milini riječi koje su tekle iz njegovih usta. Govorahu: „*Nije li ovo sin Josipov?*“ A on im reče: „*Zacijelo ćete mi reći onu prisporodu: Liječniče, izliječi sam sebe! Što smo čuli da se dogodilo u Kafarnaumu, učini i ovdje, u svom zavičajju.*“ I nastavi: „*Zaista, kažem vam, nijedan prorok nije dobro došao u svom zavičajju. Uistinu, kažem vam, mnogo bijaše udovica u Izraelu u dane Ilijine kad se na tri godine i šest mjeseci zatvorilo nebo pa zavlada velika glad po svoj zemlji. I ni k jednoj od njih nije bio poslan Ilija doli k ženi udovici u Sarfati sidonskoj. I mnogo bijaše gubavaca u Izraelu za proroka Elizeja. I nijedan se od njih ne očisti doli Naaman Sirac. Čuvši to, svi se u sinagogi napune gnjevom, ustanu, izbace ga iz grada i odvedu na rub brijega na kojem je sagrađen njihov grad da ga strmoglave. No on prođe između njih i ode.*

Današnji odlomak Lukina evanđelja, u 4. nedjelji kroz godinu C, nastavak je evanđelja iz prošle nedjelje (Lk 14-21). Luka opisuje svečani nastup Isusa, mladog učitelja u Nazaretu – u nazaretskoj sinagogi. Ondje se predstavlja kao *Božji pomazanik*, čovjek za druge – ljudima na spasenje. Naročito onima malenima: siromasima, sužnjima, ojađenima, slijepima, potlačenima, a došao je i proglasiti godinu milosti Gospodnje – zauvijek. Današnje Lukino evanđelje započinje sa zadnjom rečenicom iz prošlog: „*Danas se ispunilo Pismo što vam još odzvanja u ušima.*“ A Pismo je bilo iz Knjige proroka Izaije koje je Isus upravo pročitao svojim sumještanima. Prvenstveno se riječi Pisma odnose na ispunjenje Izaijina proroštva o Kristu – Pomazaniku Duhom (Lk 4,18; Iz 61,1+). Dok je čitao, pozorno i radosno su ga slušali, ali kad su shvatili da je, upravo, on sebe proglasio Mesijom i Pomazanikom Božjim, njihovo raspoloženje se naglo mijenja. Čuju se u sinagogi riječi pitanja: „*Nije li ovo sin Josipov?*“ Što on sebi to umišlja? Pa mi njega poznajemo? Čuli su da je Isus već drugdje činio čuda. Ovdje među svojim, on ne čini nikakvo čudo, nikoga nije izliječio... Zašto? Zato! Jer, za činiti dobro, potrebno je ozračje, pozitivna atmosfera, potrebna je *vjera* koju ovdje Isus nije našao. Oni su bili spremni vidjeti od njega kakvo čudo i zadovoljiti svoju znatiželju. Međutim nisu bili spremni čuti riječ, poziv, poruku. NJEGOVI ga ne prihvaćaju kao proroka! Isus to teško prihvaća i veli im: „*Zaista, kažem vam, nijedan prorok nije dobro došao u svom zavičajju.*“ Ili onu: „*Liječniče, izliječi sam sebe!*“ kad drugoga ne možeš izliječiti. (Nije li ga već Šimun Bogonosac, držeći ga kao djetesce u naručju u Hramu, navijestio kao „*znak osporavan*“ (Lk 2,34)? Tada se Isus usudio otvoreno i hrabro upozoriti ih da im to ne valja i da se već u povijesti dogodilo da je Bog po svojim prorocima bio djelotvorniji kod stranaca i tuđinaca nego u Izraelu. On citira dva primjera iz Staroga zavjeta u kojima preko proroka Ilije i Elizeja govori o dvoje pogana, ne-Židova, udovici iz Sarfate sidonske i Naamanu Sirijcu, kao onima koji donose spasenje. Tim primjerom Isus je svojim sumještanima svratio pozornost na širinu svoga pokreta, budući da je Božji spasonosni plan namijenjen svima ljudima. Po ovim riječima, oni su se osjećali isprovocirani, okomili su se na njega. Tada im na Isusu sve smeta. Oduzimaju mu pravo na proročku riječ. Po njima on ne može biti prorok, jer oni poznaju njegovu rodbinu. Poznaju njegovu mladost koju je proveo među njima. Što ih on ima učiti? Od djetinjstva su ga poznavali kao „*sina Josipova,*“ kao drvodjelju. Potom je Isus prognan iz vlastitog mjesta. Luka to opisuje ovako: „*Svi se u sinagogi napune gnjevom, ustanu, izbace ga iz grada i odvedu na rub brijega na kojem je sagrađen njihov grad, da ga strmoglave.*“ Isus slušateljima ne daje ono što oni hoće. Konflikt je neizbježan. I već na

početku svoga djelovanja on je u životnoj opasnosti. On jednostavno i otvoreno kaže da ima drugačije predodžbe o Bogu. Ali, Ovdje, za SVOJE, on je „Hulitelj! Dolje s njime!“ No, tada njegovi sumještani nisu ga likvidirali: „*On (jednostavno) prođe između njih i ode.*“ Bog, Otac, je s njim – On ga prati i čuva. Tada nije bio likvidiran, jer po Božjem planu za to još nije bilo došlo pravo vrijeme. Ovaj događaj u Nazaretu govori o ponašanju 'grupe.' Pojedinci i njihovo mišljenje u grupi ostaju nadglasani. Snaga grupe je toliko velika da u vrijeme udivljenja nema nikoga tko bi se opirao niti u vrijeme gnjeva ima netko tko bi govorio protiv njega. Luka upozorava na ta dva soja ljudi. Prvi su mu „*povlađivali i divili se milini riječi*“ što su mu poput meda kapale s usta. Dok je drugima bio spoticaj. Postoji i treći soj. A to su oni isti koji se u hipu promijene – prevrtljivci. Ovdje je Isusu i „grupa“ nesavladiva preprjeka, dakle, psihologija grupe, ali i ljudska zavist i neprihvatanje člana svoje zajednice. Za razliku od pojedinaca koji su se u susretu s njime otvarali i mijenjali, grupa koja je nošena nevjerom postaje nesavladiva preprjeka Božjem djelovanju. U današnjem Lukinu evanđelju ima nešto kobno i prijeteće: naše opredjeljenje za Isusa i protiv Isusa; „On prođe između njih i ode.“ Isus je došao k njima, došao ja k nama, a mi ga ne prihvaćamo, ne koristimo svoju šansu, a on *prođe i ode*. Možda smo i mi danas, na Isusa toliko priviknuti da nam njegove riječi nemaju što reći. Možda ih tek slušamo i mislimo da su one upućene nekome drugom, a ne meni, ne nama. No, one trebaju biti uvijek novi poziv za sve naše misli, osjećaje i djela. Pazimo da ne zaslužimo, da ni nad nama ne učini nikakvo čudo i da nas ne zahvati njegova riječ spasenja. Zato je sveti Augustin govorio: „Bojim se Gospodina koji prolazi.“ On prolazi, samo, ako ga nije privuklo naše srce, naša vjera i naša potreba. Gospodin, jednostavno odlazi k drugima, onima koji ga zovu, koji ga trebaju, koji ga traže. Kristovi službenici, poput Krista, dužni su navijestiti riječ u zgodno i nezgodno vrijeme. Na nama je da ne propustimo oslušivati te riječi i da se ne *ogradimo* od njih. Bit će nam na spasenje. Samo Isus ima riječ života vječnoga. Hoćeš li i danas morati otići? Ne idi Isuse! Ti znaš da bez tebe ne možemo živjeti.

Pitanja za razgovor

- Za koga je „pralik“ prorok Jeremija, u povijesti proroka? 1. čitanje.
- Tko je prorok? Što sve prorok mora činiti u svom poslanju? Što doživljava?
- Kako se progonjeni čovjek uzda u Gospodina? Što govori Psalam 71?
- Što predstavlja „Hvalospjev Ljubavi“ sv. apostola Pavla?
- Što je ljubav i kako ju i zašto sv. apostol Pavao opisuje i ostavlja za vječnost?
- Što otkriva Isusova rečenica u današnjem Lukinu evanđelju: „Danas se ispunilo Pismo što vam još odzvanja u ušima.“
- Što Isus govori u sinagogi u Nazaretu, među svojim sugrađanima?
- Kako ga slušaju na početku njegova tumačenja Izaijinog Pisma?
- Zašto su njegovi slušatelji promijenili mišljenje o njemu i njegovom govoru?
- Što narod govori i što su na kraju učinili Isusu i zašto?
- Zašto Isus u sinagogi u Nazaretu nije učinio ni jedno čudo?
- Što nama vjernicima poručuje ovo Lukino evanđelje?

Molitva vjernika

- Gospodine, prodahni Crkvu snagom svoga Duha da uvijek osluškuje tvoju riječ i bude proročki glas u svijetu, molimo te!
- Gospodine, ne dopusti da naša oholost i naše robovanje svijetu bude zaprjeka prihvatanju tvoje riječi, molimo te!
- Gospodine, za sve zavedene snagom zla: oslobodi ih robovanja grijehu i obraduj ih svjetlom vjere, molimo te!

- Gospodine, za nas ovdje okupljene: prosvijetli nam oči srca da uvijek možemo prepoznati znakove tvoje blizine, molimo te!
- Gospodine, za kršćane koji zbog svoje vjere trpe progonstvo: neka i trpljenje prepoznaju kao put nasljedovanja tvoga Sina, molimo te!

Bože, Svjetlo istinsko, ulij u naša srca dar Duha Svetoga i osnaži nas da možemo svakodnevno slijediti put evanđelja i neprestano rasti do onoga dana kad ćemo te gledati licem u lice, po Kristu, Gospodinu našem. AMEN!

Zaključak

Prvo Kristovo osporavanje. Kad tvoji slušatelji, Gospodine, vidješe da si prorok i da nosiš snagu *ispunjenja riječi* koju naviještaš, gnjev ih obuze i izbaciše te iz svoga grada. A ti – *prođe između njih i ode*. Ostavljaš ih njihovu gnjevu i njihovu neprihvatanju RIJEČI. Odlaziš k DRUGIMA, onima 'dalekima,' onima neznatnima koji su željni čuti tvoju riječ. Slušatelji u sinagogi reaguju krajnje emotivno. Oni su grupa koja ima svoja jasna očekivanja. Svi žele da Isus čini ono što oni hoće. No, Isus ostaje u svom uvjerenju: Božjeg Pomazanika i Spasitelja svijeta. On se ne da skrenuti sa svoga puta. Krista ništa neće zaustaviti u njegovu poslanju. Kad to shvate „njegovi“ razgnjeve se. Brzo prelaze iz jedne krajnosti u drugu. Oni koji su mu se u početku divili, sada postaju agresivni. Tjeraju ga iz grada. Isus će na kraju proći mimo njih. To pokazuje da je on imao u svojoj ruci snagu koja ih je uvijek iznova fascinirala. I uistinu, već od početka, dolazit će ga slušati i oni koji će tražiti kako ga 'uhvatiti u riječi.' Isus je napustio Nazaret. Zvat će ga Nazarećaninom, ali od ovoga trenutka njegov grad više neće biti Nazaret nego Kafarnaum. Njegove odluke ne čini podrijetlo, nego Bog Otac. Što protivljenje Isusu donosi njegovim sugrađanima? Što donosi svakom protivniku? Tim se može dobiti puno, previše – odbiti vlastito spasenje. Koliko i u nama ima predrasuda i ograda pred istinom. Ljudi se zatvaraju u svoje ideologije i opravdaju time sve što čine. Omalovažavaju nositelja neke *poruke* i time se žele zaštititi od same poruke. Nekima smeta način i stil kojim netko govori. Ljudi, nalaze brojne isprike kako ne bi morali primiti neku neugodnu istinu. Tako je i s Evanđeljem. I to ne samo u ono vrijeme, nego i danas. Volimo pretvoriti Evanđelje u divnu knjigu iz davne prošlosti i iskazati joj bitno poštovanje, samo da ne moramo evanđeosku riječ prihvatiti i unijeti u svoj konkretan život. Radije ćemo se diviti stilu i govorničkom daru nekoga, nego iskreno čuti njegovu poruku. Tražimo njegove mane, njegovu privatnost, naročito ako nam se ne sviđa njegova poruka. To je često i sudbina svećenika koji su tumači i nositelji Božje riječi, njegovi proroci. Prorok nije bezgrešan čovjek. Međutim, on je pozvan zalagati se za slavu Božju i za spasenje ljudi. Od te zadaće ništa ga ne može ispričati. Najvažnija je riječ i služenje riječi. To bi tako trebalo biti i kod nas slušatelja.